

Dobrý den, jmenuji se Honza Fiala a vítám vás na krátké přednášce, která se bude zabývat zaváděním bezkontaktního ražení pomocí systému SportIdent AIR na závodech, pořádaných sekcí OB Českého svazu orientačních sportů. Zkráceně budu systému říkat SIAC.

Nejprve bych pro ty z vás, kteří nejsou s tímto systémem ještě obeznámeni, v krátkosti shrnul jeho vlastnosti a chování. Tedy, SIAC je v podstatě evolucí stávajícího ražení Sportident, tak, jak je všichni známe a používáme již celou řadu let. Závodník pořád nese čip, kontroly v lese zůstávají tytéž, ale tyto kontroly je možné přepnout do režimu bezkontaktního ražení. Pozor, tento režim je znatelně náročnější na baterii kontroly, při přípravě závodu tedy ověřte, že všechny kontroly jsou plně nabitě.

Ne na všech závodech bude bezkontaktní ražení zapnuto. V sezoně 2018 jsme se rozhodli pro postupné zavádění systému, takže začneme na závodech ve sprintu a závodech štafet. Nejprve si tedy ukažme, jak funguje SIAC čip za stávající situace.

Vezměme standardní kontrolu BSF-8, v běžném režimu kontaktního ražení. Pro srovnání použiji SI čip řady 6 a pak nový SIAC čip. Při oražení kontroly klasickým čipem nám krabička dává potvrzení správnosti ražení pípnutím a bliknutím.

Pokud razím SIAC čipem, krabička se chová naprosto stejně, tedy pípá a bliká. Ale současně mi zpětnou vazbu dává pípáním a blikáním i SIAC čip (stejně jako je tomu u SI čipu řady 11).

Čip má v sobě baterii, která by podle tvrzení výrobce měla vydržet zhruba 4 roky, a následně je možné ji u Sportidentu nechat vyměnit.

Moje očekávání výdrže baterie je výrazně nižší, ale ředpokládám, že alespoň jednu celou sezonu čip zvládne. Bohužel ještě netuším cenu ani časovou náročnost výměny baterie.

Zpět ale k ukázce ražení - co když je tedy krabička v režimu bezkontaktním?

Pokud je kontrola přepnutá tohoto do módu, tak stále pro stávající kontaktní čipy řady 5-11 funguje standardně. Druhá krabička BSM-8 je přepnuta do bezkontaktního módu. Při zasunutí starého kontaktního čipu řady 6 krabička normálně pípá a bliká.

A v tuto chvíli se stejně chová i se SIAC čipem - doposud není vidět žádný rozdíl. Proč? Protože čip není aktivován!

K jeho aktivaci dochází totiž oražením CHECKu, čímž se zapne bezkontaktní obvod. Vypnutí bezkontaktního režimu, který spotřebovává energii, dojde v závodě oražením cílové kontroly FINISH.

Jak poznáme, zda je SIAC čip aktivní (v bezkontaktním režimu)? Snadno - jednou za zhruba 20s krátce blikne (bez pípnutí).

Teď tedy máme čip přepnutý do bezkontaktního režimu - pokud ho přiblížím ke krabičce, tak krabička zvukovou ani vizuální signalizaci nedá.

Teď je to jen čip, který po "oražení" bliká a pípá, a to po dobu zhruba 5s. Tato doba, po kterou čip bliká a pípá, se dá měnit pomocí SI Config+, jak si ukážeme později.

A pozor, pokud čip bliká, NENÍ schopen dalšího ražení! Tedy, například v závodě ve sprintu, pokud by byly dvě kontroly hned těsně u sebe, a závodník by běžel kolem nesprávné kontroly příliš blízko, tak tuto "orazí", čip mu začne blikat, a při průběhu kolem jeho správné vlastní kontroly by mu mohl stále blikat, a přitom tedy tuto kontrolu neorazit!

Takže zde máme jedno úskalí, velmi se vyvarujte při závodech stavět různé kontroly příliš blízko sebe. To nám sice zakazují již stávající soutěžní předpisy, ale pokud by šlo o odlišné objekty, je povolena minimální vzdálenost 2mm v mapě, tedy na mapě 1:4000 to znamená 8 metrů - myslím, že závodník uběhne tuto vzdálenost za zhruba 2 vteřiny. Z toho plyne doporučení, že kontroly by neměly fyzicky být blíže než zhruba 40m.

Vraťme se zpátky k technické specifikaci. Podle SportIdentu je možné zvolit tři režimy nebo vzdálenosti bezkontaktního ražení. Při použití speciální AIR kontroly je možné razit až na vzdálenost 3m, střední úroveň vzdálenosti je teoreticky 1,5m a tyto dvě varianty jsou vhodné především pro MTBO a LOB. Konečně pro naše běžné BSM-7 a BSM-8 kontroly by razicí vzdálenost měla být zhruba 50cm (a žádnou jinou u těchto kontrol nastavit nelze).

V praxi to bývá spíš 30cm, nicméně tu pravou vzdálenost raději předpokládejme větší. Proč? Z důvodu umístění kontroly ve vztahu k okolí. Představme si, že kontrola bude za dřevěným plotem, mezi jehož deskami nepůjde prostrčit ruka. Ale pro přenos rádiových vln to postačí - proto při stavění tratí je nutné myslet na tyto záležitosti a pro umístění kontrol volit takové objekty, které budou tomuto riziku předcházet.

Samozřejmě, není to jen o volbě objektů a umístění kontroly, ale i o fyzickém zapíchnutí stojanu, a tedy práce zanašeče.

Tady si vezmu příklad štafetového závodu a kontroly "jáma". Pokud bude stojan s krabičkou umístěn v metrové jámě,

závodníkovi s bezkontaktním čipem bude stačit se při průběhu přikrčit a mávnout rukou nad jámou.

Závodník s běžným čipem ale bude muset zaběhnout do jámy, zastavit, zasunout čip, po oražení z jámy vylézt a opět se rozběhnout. Časová ztráta bude v tom případě určitě nejméně 10s, což není fair.

Proto je nutné nejen při stavbě tratí volit takové umístění kontrol, aby tomuto předcházelo, ale také náležitě poučit zanašeče, protože sebelépe postavenou trať pak necitlivý roznos kontrol může poškodit.

Jak jsem řekl na začátku, rozhodli jsme se zavést od příští sezony 2018 bezkontaktní ražení na sprintech a štafetách, a to na všech závodech pořádaných sekcí OB ČSOS. To znamená sprinty žebříčku A, mistrovství republiky ve sprintu, závody Českého poháru štafet, mistrovství republiky sprintových štafet, mistrovství republiky štafet a mistrovství republiky klubů.

Abychom zajistili pokud možno všem co nejrovnější podmínky, rozběhneme informační kampaň o tomto úmyslu na webu, ve svazových zpravodajích, v časopise, a připravíme rovněž metodický materiál na toto téma tak, aby si závodníci mohli pořídit SIAC čipy.

Pro ty závodníky kategorií dorostu a dospělých, kteří si nebudou moci svůj vlastní SIAC čip pořídit dostatečně rychle, se pak svaz pokusí zajistit zapůjčení SIAC čipů pro zmiňované závody. Mělo by to fungovat tak, že bude půjčovací sada SIAC čipů, kterou si bude spolu s dalším svazovým materiálem přebírat pořádající subjekt, a bude z této sady čipy zapůjčovat za drobný poplatek těm, kteří v přihlášce uvedou žádost o zapůjčení. Čipy by tedy měly být "nasáčkovány" v prezentačních obálcích oddílů.

Samozřejmě, žádného ze závodníků nebudeme nutit si SIAC čip za úplatu zapůjčit, ale s ohledem na časovou ztrátu běžného ražení proti bezkontaktnímu považují za nutnost pokud možno tyto férové podmínky pro kategorie, bojující o licence, zajistit.

Vrátím se opět k samotnému ražení, lépe řečeno k problematice jeho správnosti. Určitě víte, že tato záležitost je ošetřena přímo v Pravidlech OB. Čip je z pohledu Pravidel závodním průkazem, konkrétně se označování závodního průkazu řeší v Příloze A, a systém SportIdent pak v její části II. Pojdme si v krátkosti připomenout znění této přílohy:

Závodník je povinen zkontrolovat při ražení jeho správnost tak, že vyčká na zvukovou a optickou signalizaci ražení. V případě, že je na kontrole více krabiček, a při použití některé z nich

nedostane potvrzení o oražení, je povinen zkusit další krabičky, a pokud neuspěje, použije náhradní mechanické ražení do mapy.

Jak jsme si ukázali, u bezkontaktního ražení se SIAC čipem krabička neblíká ani nepípá, je proto nutné upravit s ohledem na systém SIAC take přílohu A.II Pravidel OB.

Již nyní vám myslím mohu říci, že úprava bude rozsáhlejší a měla by se týkat nejen ověření správnosti bezkontaktního ražení, ale také toho, jak se má zachovat hlavní rozhodčí, pokud v závodním průkaze chybí záznam.

Doposud byla tato situace v Pravidlech jednoznačně posuzována jako selhání závodníka, který je za správnost ražení i bezvadnost vlastního čipu zodpovědný. Tedy pokud závodník neměl v pořádku ražení, byl hlavním rozhodčím automaticky povinně diskvalifikován. Nebylo možno prokázat přítomnost na kontrole například svědectvím jiného závodníka, ani vyčíst krabičku a posoudit záznamy v ní. Takové právo na nestandardní řešení měla a má JURY, ale hlavní rozhodčí nemohl obsah krabičky o své vůli vyčíst a na základě toho případně rozhodnout o nediskvalifikaci.

S ohledem na skutečnost, že čipy budeme zapůjčovat, je vhodné nepřenášet nově zodpovědnost za bezvadnou funkci čipu na závodníka, a proto bude pravděpodobně připuštěna možnost při chybějícím ražení vyčíst obsah krabičky. Praktické by bylo vyměnit již v průběhu závodu krabičku na dotčené kontrole, a z lesa donesenou krabičku rychle vyčíst, nečekat až na ukončení závodu, což může mít vliv na vyhlášení výsledků. Pro vás jako rozhodčí tedy z toho plyne, abyste byli připraveni takovou situaci operativně řešit.

Před každým pořádaným závodem si také ověřte, že všechny krabičky mají STEJNOU a AKTUÁLNÍ verzi firmware. V průběhu zimy má SportIdent vytvořit zcela nový firmware, takže především v jarních měsících buďte na toto velmi opatrní.

Verzi firmwaru zjistíte tak, že ve Sportident Config+ přepnete řídicí krabičku do REMOTE režimu, připojíte k ní programovanou/testovanou krabičku, načtete údaje pomocí příkazu READ a v levé části se podíváte na barvu zatržítka o firmwaru. Pokud je zelená, je v krabičce nejnovější firmware, pokud ne, máte pomocí SI Config+ rovnou možnost provést upgrade firmware (v liště v pravé horní části tlačítko Upgrade firmware).

Dále si při přípravě závodu ověřte úroveň nabití krabičky - podle zkušeností z letošního HSH Vysočina Cupu, kdy Pavel

Nechanický zaznamenával úroveň nabití/vybití použitých krabiček, lze konstatovat, že při pořádání běžného závodu pro cca 1000 závodníků dochází u klasického kontaktního ražení k úbytku zhruba 1% kapacity na etapu. V režimu zapnutého bezkontaktního ražení je spotřeba 2-2,5x vyšší. Pro významné celostátní závody by tedy krabičky měly mít k dispozici alespoň 50% kapacity, aby při pořádání typického štafetového víkendu s vloženým sprintem byla co nejvyšší pravděpodobnost, že nedojde u krabičky k vybití baterie a tím její nefunkčnosti.

Když už se koukáme na SI Config+, tak by bylo skvělé před každým závodem zkontrolovat zapůjčované čipy a stav jejich baterií. To v SportIdent Config+ vidíme při přepnutí master krabičky do režimu DIRECT a přepnutí do módu Read Si Card. Zde je zobrazena úroveň napětí baterie čipu a hraniční úroveň napětí (2,44 V) , při které je čip považován za vybitý. Bez praktických zkušeností bych si nechal alespoň jednu desetinu voltu napěťovou rezervu nad hraniční úrovní. Každopádně, pokud je krabička nastavena do režimu kontroly úrovně napětí SIAC čipu (ano, I takovou možnost SI Config+ umožní), pak hlásí varování, pokud je napětí baterie v čipuy nižší než 2,71 V.

V nastavení čipu je možné měnit i délku doby, po jakou SIAC čip pípá a bliká, a zapsat údaje o majiteli - poštovní adresa, e-mail, telefon, datum narození atd.

Na závěr ještě několik zajímavostí. Zaprvé, bude vyžadováno, aby čip byl pevně spojen s tělem. Vezměme si situaci, kdy by do cíle dobíhali dva závodníci, a jeden z nich čip hodil přes cílovou čáru. Pak by nefér měl v čipu dřívější čas než druhý závodník, který by třeba fyzicky byl rychlejší.

Toto by šlo vyřešit ponecháním cílových krabiček v kontaktním režimu, ale neřeší to například čip na provázku, spuštěný ze skály, nebo jiné situace, které by mohly být nefér.

Zadruhé, bude vhodné při zapůjčování čipů přidělit stejný čip závodníkovi na oba dny. A zatřetí, bude nutné se nachystat na vybírání zapůjčených čipů, a to i od závodníků, kteří poběží jen jeden den. A také se nachystat na to, že někdo zapůjčený čip zapomene vrátit, ztratí atd.

Cena SIAC čipu je docela vysoká, aktuálně kolem 2000 Kč. Máme sice určitý příslib výhodnější ceny, pokud při zakoupení vrátíte starý čip řady 5, ale o kolik to bude, je prozatím nejasné.

Další zajímavostí je, pokud razí najednou závodník s běžným (starým) čipem, a druhý závodník s bezkontaktním SIAC čipem. V okamžiku, kdy je v krabičce zasunut starší čip (nejmarkantnější je to u úplně prvních čipů řady 5) a krabička tedy pípá a bliká,

tak dochází ke zkrácení vzdálenosti, na jakou v danou chvíli orazí kontrolu bezkontaktní čip.

V případě čipu řady 6 je ta vzdálenost jen třeba o pár centimetrů kratší, ale u čipů řady 5, které razí pomaleji, může být vzdálenost zkrácena i o 10-20cm. Není to nic zásadního, ale je dobré o tom vědět.

A konečně na závěr ještě organizace předávky na štafetách. Zde bych doporučil cílové krabičky zásadně používat v běžném, kontaktním režimu, aby ražení muselo probíhat zasunutím čipu. Vede mě k tomu to, že mohou být cílové kontroly pro první úseky a cílová kontrola pro poslední úseky různé, ale přitom mohou být blízko sebe. Při proběhnutí okolo jedné z nich pak, jak jsme si již řekli, po dobu pípání čipu nelze jinou kontrolu orazit - pokud by byla cílová kontrola v bezkontaktním režimu. Proto v zájmu předcházení problémů cílové kontroly nastavujte na klasický razicí režim.

Děkuji za pozornost.